

מה מניע אנשים לעסוק בוויכוחים מיותרים?

יש אנשים שפוחדים שאם יקבלו את התורה והמצוות באופן מלא, הם יהיו מוכרחים להתחייב בעצמם ברמה של חיי היומיום שלהם וההתנהגות שלהם, ויצטרכו לוותר על תענוגות מסוימים, וכן הלאה. ולכן, הם מנסים לתמוך את השקפותיהם התועות בוויכוחים חסרי תועלת

ב"ה

...תשכ"א

מר...

מלבורן, ויקטוריה אוסטרליה

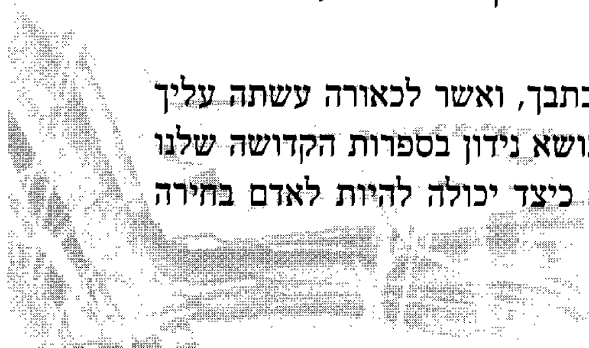
שלום וברכה:

קיבלתי את מכתבך בו אתה מאשר את קבלת מכתבי. שמחתי לקרוא בו אודות השיעורים שלך, ואני מקווה שאתה עושה מאמצים נוספים מזמן לזמן, בהתאם לציווי של חז"ל שכל ענייני הקדושה יהיו באופן של 'מעלין' (ברכות כח, א).

ביחס לדיונים ולוויכוחים ולשאלות שאתה מזכיר - עיסוק בדיונים מיותרים ובלתי-פוסקים מסוג זה אינו הנתיב שאתה צריך ללכת בו. לדיון יש המקום שלו, אבל רק בקרב אנשים שלומדים יחד ואשר מדי פעם יש להם שאלה שדורשת פתרון. וגם אז, שאלות כאלה מצדיקות רק שיקול דעת קל.

באופן כללי, בכל השאלות שאתה מזכיר כבר עסקו בספרים הקדושים שלנו, ואלה שממשיכים להתווכח עליהן עושים זאת ברוב המקרים מתוך בורות או מתוך רוע. יש אנשים שפשוט פוחדים שאם הם יקבלו את התורה והמצוות באופן מלא, הם יהיו מוכרחים להתחייב בעצמם ברמה של חיי היומיום שלהם וההתנהגות שלהם, ויצטרכו לוותר על תענוגות מסוימים, וכן הלאה. ולכן, הם מנסים לתמוך את השקפותיהם התועות בוויכוחים חסרי תועלת.

בתור דוגמה, אבחר שאלה אחת שאתה מזכיר במכתבך, ואשר לכאורה עשתה עליך רושם של דבר מסובך, בו-בזמן שלאמתו של דבר, הנושא נידון בספרות הקדושה שלנו ונפתר באופן פשוט מאוד. אני מתייחס אל השאלה: כיצד יכולה להיות לאדם בחירה

חופשית אם הקב"ה יודע מראש את המעשים שלו? התשובה פשוטה למדי, כפי שיוכח באמצעות שתי ההמחשות שלהלן:

1. הבה נניח שאי-שם קיים אדם שמסוגל לצפות את העתיד, והוא יודע מה יקרה לאדם אחר. ידיעה כזאת בשום אופן לא מונעת מהאחרון את חופש הבחירה, שעדיין קיים אצלו. היא רק מבטאת את העובדה שהידיעה של הרואה היא כזאת שהוא יכול לומר באיזה אופן האדם האחר, שפועל על פי הבחירה האישית שלו, יפעיל את הרצון החופשי שלו. בדומה לכך, ידיעתו מראש של הקב"ה את מעשיו של האדם היא כזאת שהוא לא מונע מבני-אדם את חופש הבחירה שלהם לפעול כרצונם; היא רק מבטאת את העובדה שהקב"ה יודע כיצד אדם יבחר לפעול בכל מצב נתון (רמב"ם הלכות תשובה פרק ה' הלכה ה'). אם להגדיר זאת באופן מדעי יותר, אנחנו יכולים לקבוע שהאנטיתזה לרצון חופשי איננה ידיעה מראש אלא כפייה. כלומר, הדבר אפשרי לחלוטין שיהיה סוג של ידיעה שאיננה מכילה כפייה כלשהי (כמו, לדוגמה, ידיעת העבר).

2. כל מי שמאמין בקב"ה, ולא רק יהודים, מבין שאצל הקב"ה, העבר, ההווה והעתיד כולם שווים, מכיוון שהוא למעלה מהגבולות של מקום וזמן. עכשיו, בדיוק כמו בעסקים של בני-אדם, העובדה ש-X יודע הכול על עברו של Y איננה משפיעה על חופש הפעולה לאחר מכן אצל Y - כך גם במקרה של ידיעת הקב"ה את העתיד, שהיא אותו דבר כמו ידיעתו את העבר, האפשרות לרצון חופשי וחופש פעולה נשארת.

מהפתרון הפשוט לשאלה האמורה, אתה יכול לשער לגבי כל השאלות שיש להן אופי דומה, ולהיות בטוח שגם להן יש תשובה - ולעיתים קרובות מאוד, תשובה פשוטה. עם זאת, הנתיב של היהודי הוא לקיים את התורה והמצוות ללא ספקות, בלי לשאול שאלות (שבת פח, א). רק אז הוא רשאי לשאוף לגלות כל מה שהוא יכול אודות התורה והמצוות, אבל לא על ידי הפיכת שביעות הרצון של השכל האנושי שלו לתנאי מוקדם, השם ישמור, לקיום מצוותיו של הקב"ה.

בתקווה לשמור ממך בשורות טובות,

בברכה,

(חי"ק)